

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@mmm.fi
jussi.laanikari@mmm.fi

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen välinen tulossopimus vuodelle 2014

LAUSUNTO VUODEN 2014 SUSITILANTEESTA

Maa- ja metsätalousministeriön ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen vuodelle 2014 laaditun tulossopimuksen perusteella tutkimuslaitos tuottaa riista- ja kalakantojen kestävä ja monipuolisen hyödyntämisen säätelyn edellyttämät riista- ja kalakantojen arviot ja ennusteet kantojen tilasta, alueellisen ja ajallisen säätelyn edellyttämät saalistilastot sekä huolehtii kannanarvioinnin kehittämisen edellyttämästä tutkimuksesta erityisesti suurpetojen osalta.

Lausuntonaan susikannan tilasta Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) esittää seuraavan.

Tutkimuslaitoksen arvio susikannan koosta pohjautuu havaintotietojen osalta pääasiassa petoyhdyshenkilöverkostolta saatuihin tietoihin. Petoyhdyshenkilöiden antamien tietojen lisäksi havaintotietoja ovat toimittaneet Metsähallituksen henkilökunta sekä itäiseen valtakunnanrajaan rajoittuvien paliskuntien poroisännät sekä rajavartijat. RKTL lähetti 9.12.2013 ja 13.1.2014 Suomen riistakeskuksen aluetoimistoille kyselyn susilaumojen ja -parien sijaintitiedoista. Lisäksi havaintoaineistoa tukee 14:n GPS-laittein merkityn suden antama paikkatieto reviirien rajoista. Merkittyjen susien paikannustietoa on nähtävissä sivustolla pantaseuranta.rktl.fi. Suomen susikannan ydinalueella (Kainuu, Ylä-Savo, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Varsinais-Suomi) RKTL suoritti joulukuun alun ja helmikuun alun välisenä aikana tiiviisti myös omaa maastotyötä.

Susikanta-arvion perustana ovat tunnetut laumat ja kahdestaan liikkuvat sudet, jotka ovat todennäköisiä susipareja. Havainnot yksinään liikkuvista susista muodostavat arvion perustan niillä riistakeskuksen alueilla, joilla laumoja tai reviirillä eläviä pareja ei ole. Yksinään liikkuvien susien osuus on noin 15 % talvisesta susikannasta.

Huomattava osa itäisellä valtakunnanrajalla havaituista laumoista ja pareista liikkuu molemmilla puolilla itärajaa. Keskimääräistä susikantaa arvioitaessa tällaisten susien yksilömäärästä on otettu Suomen kantaan kuuluviksi 50 %.

Talviolosuhteet vaihtelivat suuresti maamme eri osissa lokakuusta tammikuuhun 2013–2014. Suuressa osassa eteläistä ja keskistä Suomea lumipeite muodostui vasta vuodenvaihteen jälkeen, mikä on vaikuttanut kanta-arvion tekemiseen. Tehollinen havainnointiaika on ollut lyhyt. Osittain sen vuoksi hankalia kohteita ovat olleet erityisesti alueet Virroilla (Riistakeskus Pohjois-Häme ja Keski-Suomi), Kärämäen–Pyhännän–Haapajärven alueella (Riistakeskus Oulu) ja Mujejärvellä (Riistakeskukset Pohjois-Karjala ja Kainuu raja-alue).

Merkittävä osa susista liikkuu useamman kuin yhden Suomen riistakeskuksen aluetoimiston alueella. Tämän takia on otettava huomioon, että arviot aluetoimistojen alueella liikuskelevien susien lukumääristä **eivät ole summautuvia**. Kannanhoitoalueita koskevat arviot ovat summautuvia, sillä kahdella eri kannanhoitoalueella liikkuva lauma tai pari on laskettu kokonaisuudessaan vain yhden kannanhoitoalueen susikantaan.

Susien vähäisestä lukumäärästä johtuen samansuuruinen susisaalis voi johtaa toisistaan suuresti poikkeaviin kehityssuuntiin susien määrässä. Poiston vaikutus riippuu saaliiksi päätyvien susien iästä, sukupuolesta ja lisääntymisbiologisesta asemasta susiyhteisössä. Susikannan on arvioitu vähentymättä kestävän 30 % vuotuisen poistuman.

Susitilanne alueittain

Etelä-Häme

Riistakeskus Etelä-Hämeen alueella on havaintoja yksittäisistä susista mutta ei pareista eikä laumoista. Alueella liikuskelee 2–3 sutta.

Etelä-Savo

Riistakeskus Etelä-Savon alueella on havaintoja yksittäisistä susista mutta ei pareista eikä laumoista. Alueella liikuskelee 2–3 sutta.

Kainuu

Riistakeskus Kainuun alueella liikkuu 25–30 sutta.

Poronhoitoalueella asustaa pääosin yksittäisiä susia eikä pareista tai laumoista ole tehty havaintoja. Ainoastaan Suomussalmen Kuivajärvellä on havaintoja neljästä sudesta, jotka lienevät poronhoitoalueen eteläpuolella liikkuvasta laumasta. Poronhoitoalueella liikuskelee 2–3 sutta.

Poronhoitoalueen ulkopuolella sudet keskittyvät Kuhmoon, jossa on havaintoja kaikkiaan kolmesta laumasta (4, 4 ja 3 yks.) ja kahdesta rajalaumasta (4 ja 5–6 yks., liikkuvat molemmiin puolin valtakunnan rajaa). Lisäksi yksi pari asustaa Venäjän ja Suomen raja-alueella. Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan. Lisäksi Pohjois-Karjalan puolella oleva lauma ja pari vierailevat ajoittain Kainuun puolella.

Sotkamossa asustaa lauma (4 yks.), joka on yhteinen Kuhmon kanssa. Lisäksi siellä asustaa kaksi susiparia, joista toinen on yhteinen Rautavaaran kanssa. Vuolijoen asustava susipari on yhteinen Pohjois-Savon kanssa.

Keski-Suomi

Riistakeskus Keski-Suomen alueella liikkuu 6–10 sutta. Riistakeskus Keski-Suomen, Pohjois-Hämeen ja Pohjanmaan alueita kattavalla kahdella reviiirillä on yhteensä 4–6 sutta. Toisella näistä reviireistä on edelleen yksi pannoitettu susi. Saarijärven eteläisellä puolella on mahdollinen susilauma, jonka kokoa ei ole varmuudella pystytty selvittämään. Reviiirillä on havaintoja parista, mutta mahdollisesti siellä on jopa neljä yksilöä.

Kaakkois-Suomi

Riistakeskus Kaakkois-Suomen alueella liikkuu noin 4–6 sutta. Alueelta on havaintoja yhdestä kuuden suden laumasta, joka on yhteinen Venäjän kanssa. Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä puolet on laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

Lappi

Riistakeskus Lapin alueella on havaintoja vain yksittäisistä susista, joista pääosa sijoittuu Sodankylän koillisosaan itärajan lähelle. Lapin aluetoimiston alueella liikuskelee 3–6 sutta.

Oulu

Riistakeskus Oulun poronhoitoalueella on havaintoja yksittäisistä susista, mutta ei pareista eikä laumoista. Alueella liikkuu 2–3 sutta.

Poronhoitoalueen ulkopuolisella alueella liikkuu noin 12–15 sutta. Alueella on tavattu kaksi vakituisesti asuvaa laumaa, joista toinen on GPS-seurannassa (Pulkkila–Pyhäntä–Kestilä). Tämä lauma vierailee myös Riistakeskus Kainuun puolella. Toinen lauma asustaa Haapajärvi–Pyhäjärvi–Kärsämäki-alueella. Lisäksi alueen eteläosassa asustaa yksi susipari (Haapajärven eteläosa).

Pohjanmaa

Riistakeskus Pohjanmaan alueella liikkuu 12–15 sutta. Pohjanmaan, Pohjois-Hämeen ja Keski-Suomen rajalla elää lauma (2–3 yks.), joiden liikkuminen painottuu Pohjois-Hämeen ja Keski-Suomen alueelle. Edellisen luoteispuolella (Alavus–Töysä–Ähtäri-alueella) on havaintoja toisesta laumasta, jossa myös 2–3 sutta. Perho–Vimpeli-alueella on havaintoja laumasta (4 yks.) ja parista, jotka ovat liikkuneet osittain samalla alueella. Lisäksi Isojoki–Honkajoki-alueella on tehty havaintoja susiparista (mahdollisesta parista tehdään havaintoja myös Satakunnan puolella).

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalassa liikkuu 35–45 sutta. Pohjois-Karjalassa liikuskelee kaksi–kolme laumaa (Nurmes ja Kesälahti–Kitee), kuusi rajalaumaa Suomen ja Venäjän välisen rajan molemmilla puolilla (kolme Lieksassa, yksi Ilomantsissa, Tuupovaarassa ja Kiteellä) ja neljä susiparia (Valtimo–Nurmes, Juuka, Ilomantsi ja Tohmajärvi–Värtsilä). Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä lukumäärästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

Tilanne alueen pohjoisosissa Kainuun rajan tuntumassa on epäselvä. Tolkeessa (6–7 yks.) ja Mujejärvellä (mahdollisesti 5 yks.) olevat laumat ovat mahdollisesti samaa laumaa, mutta sitä ei ole pystytty riittävästi todentamaan. Saman lauman sudet voivat

liikkua yksin, pareittain ja pienissä ryhmissä, joten niiden yksilöinti omaan laumaansa on haasteellista ilman GPS-seurannan antamaa tietoa reviirin rajoista.

Pohjois-Häme

Riistakeskus Pohjois-Hämeen alueella liikkuu 13–15 sutta. Alueella on Keski-Suomen ja Pohjanmaan riistakeskusten kanssa kaksi yhteistä 2–3 yksilön laumaa. Havaintojen perusteella näyttää siltä, että laumat ovat jakautuneet pienempiin ja erillään kulkeviin osiin, mikä vaikeuttaa kokonaiskuvan saamista. Etelämpänä Juupajoen alueella on havaintoja laumasta, jossa on kuusi yksilöä. Lisäksi susipari asustelee Längelmäen alueella.

Pohjois-Savo

Riistakeskus Pohjois-Savon alueella elelee 6–8 sutta. Sudet keskittyvät Ylä-Savon alueelle, missä asustelee kolme eri pariskuntaa: Vieremän pohjoisosassa (osin yhteinen Vuolijoen kanssa), Rautavaaran pohjoisosassa (yhteinen Sotkamon kanssa) ja Rautavaaran ja Varpaisjärven raja-alueella.

Rannikko-Pohjanmaa

Riistakeskus Rannikko-Pohjanmaan alueella on tehty havaintoja yksittäisistä susista mutta ei susilaumoista eikä -pareista. Alueella liikkuu 2–3 sutta.

Satakunta

Riistakeskus Satakunnan alueella liikuskelee 10–12 sutta. Köyliö–Huittinen-alueella asustaa lauma, jossa on 7–8 sutta. Lisäksi Honkajoki–Isojoki-alueella on havaintoja mahdollisesta susiparista (yhteinen Pohjanmaan kanssa). Edellisten lisäksi Varsinais-Suomessa (Laitila–Mynämäki) oleva kolmen suden lauma saattaa vierailla ajoittain Satakunnan puolella.

Uusimaa

Riistakeskus Uudenmaan alueella elää 2–4 sutta. Alueella on havaintoja yhdestä parista, joka sijoittuu Tammisaaren alueelle.

Varsinais-Suomi

Riistakeskus Varsinais-Suomen alueella liikkuu 10–13 sutta. Alueella on kaksi laumaa, joista toinen liikkuu pääasiassa Mynämäki–Laitila–Yläne-alueella ja toinen lauma Yläne–Oripää–Pöytyä-alueella.

Susitilanne kannanhoitoalueittain

Läntisen Suomen kannanhoitoalueen laumojen ja mahdollisten parien yhteinen susimäärä on noin 55–61 yksilöä. Yhteensä kannanhoitoalueella on 65–70 sutta**.

Itäisen Suomen kannanhoitoalueen pääasiassa Suomen puolella liikkuvissa laumoissa ja mahdollisissa pariskunnissa on yhteensä 41–42 sutta. Tunnetuissa Suomen ja Venäjän rajan molemmiin puoliin liikkuvissa laumoissa on yhteensä 19–22 yksilöä*. Yhteensä kannanhoitoalueella on 70–75 sutta**.

Poronhoitoalueella liikkuvien, reviiriä muodostamattomien susien määrään vaikuttaa Venäjältä ja alueen eteläpuolelta saapuvien yksilöiden määrä, jossa voi

vuodenaikaisesti olla suurtakin vaihtelua. Poronhoitoalueen susikannan kooksi tutkimuslaitos arvioi 5–10 yksilöä.

Tilanne kannanhoitoalueittain ja koko maassa

Kannanhoitoalue	Laumat/ niissä susia yhteensä	Parit	Valtakunnan rajan laumat / niissä susia yht*.	Valtakunnan raja, parit*	Susia yhteensä*
Poronhoitoalue	- / -	-	- / -	-	5 – 10***
Itäinen Suomi	6 / 25–26	8	8 / 19–22	1	70 – 75**
Läntinen Suomi	10 / 43–49	6	-	-	65 – 70**
YHTEENSÄ					140 – 155**

*Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä susien määrästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

**Susikannasta on havaittu 15 % olevan yksinään liikkuvia yksilöitä.

***Lukumääräarvion haarukka ottaa huomioon sen, että yksinään liikkuvien osuus olisi tavanomaista suurempi (20 %).

Suomessa oli helmikuun 2014 alussa 140–155 sutta. Ottamalla kanta-arvioon mukaan Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan molemmiin puolin liikkuvien laumojen sudet, saadaan kokonaisyksilömääräksi 150–170 sutta.

Viime vuoden tilanne: RKTL:n lausunto 12.2.2013

Kannanhoitoalue	Laumat/ niissä susia yhteensä	Parit	Valtakunnan rajan laumat / niissä susia yht*.	Valtakunnan raja, parit*	Susia yhteensä*
Poronhoitoalue	- / -	1	- / -	-	4 – 5**
Itäinen Suomi	5 / 24–25	13	6 / 17	-	77 – 78**
Läntinen Suomi	5 / 25–29	5	-	-	40 – 45**
YHTEENSÄ					120 – 135***

*Valtakunnan rajalla liikkuvien laumojen ja parien yhteisestä susien määrästä on puolet laskettu kuuluvaksi Suomen kantaan.

**Susikannasta on havaittu 15 % olevan yksinään liikkuvia yksilöitä.

***Lukumääräarvion haarukka ottaa huomioon sen, että yksinään liikkuvien osuus olisi tavanomaista suurempi (20 %).

Oheisena on karttakuva susilaumojen ja kahdestaan liikkuvien susien sijainnista tammikuussa 2014.

Tutkimusjohtaja
Ylijohtajan poissa ollessa

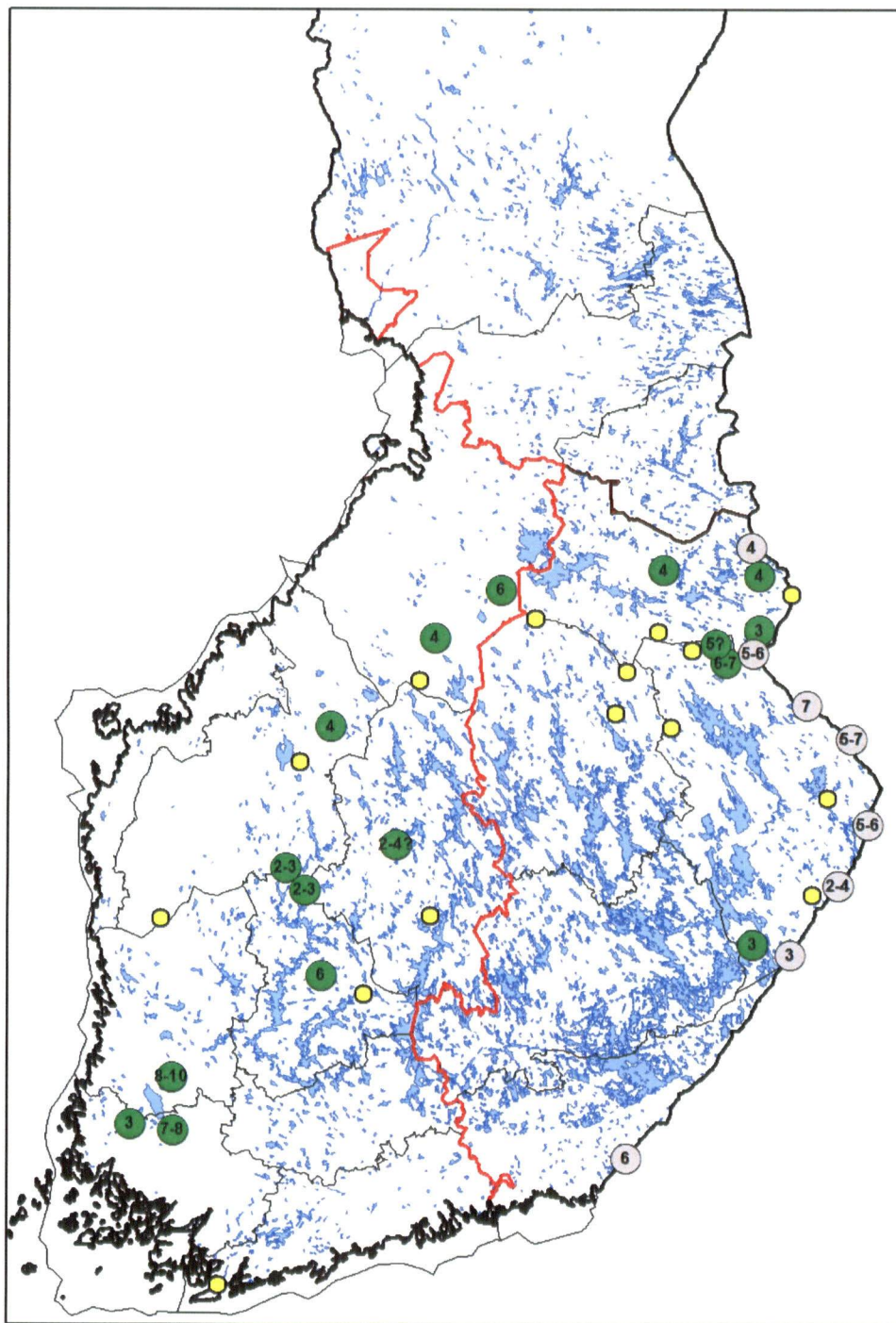

Vesa Ruusila

Tutkija

Samuli Heikkinen

Lausunnon vastuuvastuuvalmistelija/lisätietoja: tutkija Samuli Heikkinen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Kuva 1. Susilaumat ja kahdestaan liikkuvat sudet tammikuussa 2014. Vihreät symbolit viittaavat tunnettuihin laumoihin (arvio lukumäärästä keskellä), keltaiset kahdestaan liikkuviin susiin. Harmaat symbolit viittaavat reviireihin, joista merkittävä osa sijainnee Venäjän puolella.